

РОЗДІЛ III. ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСАДИ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

UDC 81'37+81'38'373:33

FUNCTIONING OF VOCABULARY OF OFFICIAL STYLE IN LANGUAGE OF UKRAINIAN PRINT MEDIA

Navalna M. I.

The article studies the most used lexical items of the official style in modern Ukrainian periodicals, it is named extra-linguistic factors that caused the entry of these lexical items in the language of the print media, it is defined their stylistic role.

For a comprehensive study of functional and style parameters of the vocabulary of Ukrainian periodicals at the beginning of the XXI century, observation and description are used as the main methods. At various stages of the research, the method of functional analysis was used to determine the stylistic load of lexical items.

It is concluded that words and word combinations, characteristic for the official style, are actively used in the language of modern Ukrainian periodicals. In most cases, the elements of this style are presented by the verbs with a neutral meaning and word combinations of various types. In the language of the print media, the nouns usually name the types of documents and certain social and international processes.

The words of the official style prevail in informative genres, in particular in the reports and official publications. They make journalism more bookish, laconic and release texts from any emotional and expressional coloring. Sometimes lexical items of the official style make the language of periodicals more festive and elevated. The words and word combinations of the official style carry out an informative function in journalism.

Keywords: official style, language of periodicals, extra-linguistic factors, stylistic role.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЕКСИКИ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ В МОВІ УКРАЇНСЬКИХ ДРУКОВАНИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Навальна М. І.

У статті розглянуті найуживаніші лексичні одиниці офіційно-ділового стилю в сучасній українській періодиці, названо позамовні

чинники, які спричинили проникнення цих лексем у мову преси, визначено їхню стилістичну роль.

Для всебічного вивчення функціонально-стильових параметрів лексики української періодики початку ХХІ ст. використано як основні методи спостереження та описовий. На різних етапах дослідження послуговувалися методом функціонального аналізу для визначення стилістичного навантаження лексичних одиниць.

Зроблено висновки, що в мові сучасної української періодики активно вживають слова та словосполучення зазвичай характерні для офіційно-ділового стилю. Здебільшого елементи цього стилю представлені дієсловами з нейтральним значенням та словосполученнями різних типів. Іменники зазвичай називають у мові преси види документів та деякі суспільні й міжнародні процеси.

Слова офіційно-ділового стилю переважають в інформаційних жанрах, зокрема звітах, офіційних видань. Вони надають публіцистиці книжності, стислості, позбавляють текстів будь-якого емоційно-експресивного забарвлення. Подекуди лексеми офіційно-ділового стилю надають мові періодики урочистості, піднесеності. Слова та словосполучення офіційно-ділового стилю в публіцистиці виконують інформаційну функцію.

Ключові слова: офіційно-діловий стиль, мова періодики, позамовні чинники, стилістична роль.

ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ЛЕКСИКИ ОФИЦИАЛЬНО-ДЕЛОВОГО СТИЛЯ В ЯЗЫКЕ УКРАИНСКИХ ПЕЧАТНЫХ СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ

Навальная М. И.

В статье рассмотрены наиболее употребляемые лексические единицы официально-делового стиля в современной украинской периодике, названы внеязыковые факторы проникновения этих лексем в язык прессы, определена их стилистическая роль.

Для всестороннего изучения функционально-стилевых параметров лексики украинской периодики начала ХХІ века использовано как основные методы наблюдения и описательный. На разных этапах исследования пользовались методом функционального анализа для определения стилистической нагрузки лексических единиц.

Сделаны выводы, что в языке современной украинской периодики активно употребляют слова и словосочетания, которые характерны для официально-делового стиля. В основном элементы этого стиля представлены глаголами с нейтральным значением и словосочетаниями различных типов. Существительные обычно называют в языке прессы

виды документов и некоторые общественные и международные процессы.

Слова официально-делового стиля преобладают в информационных жанрах, в частности в отчетах официальных изданий. Они придают публицистике книжности, краткости, лишают текстов любой эмоционально-экспрессивной окраски. Некоторые лексемы официально-делового стиля придают языку периодики торжества, возвышенности. Слова и словосочетания официально-делового стиля в публицистике выполняют информационную функцию.

Ключевые слова: официально-деловой стиль, язык периодики, внеязыковые факторы, стилистическая роль.

Formulation of the problem. In linguistic literature «the main communicative function of the official style is an orientational and informative function» [19, p. 565]. This style is used primarily while preparing official documents that regulate the existence of institutions, organizations, citizens and society in general. The official style includes: «different kind of instructions of industrial and technological nature: on the use of certain methods in work, facilities or equipment exploitation, etc.» [19, p. 565].

A.P. Koval gives a detailed list of the fields of social communication that served by the official style, emphasizing on the necessity of documentation of the relationship between the parties who enter into certain relationship: «The business style is a style that meets the needs of the society in documentation of different acts of public, social, political and economic life, business relations between states, organizations, and the members of the society in the official sphere of communication» [13, p. 10]. Similiar definition is given by N.V. Botvyna [3, p. 8].

S.Y. Yermolenko emphasizes that the official style «refers to the clearly objective styles and defines by the highest degree of bookishness» [12, p. 469]. The style functions mostly in written form, but it has verbal forms too: reports, speech, etc.

Thus, in Ukrainian scientific literature the problem of determining of the official style includes the following main positions: the appointment of the style (orientational and informative speech), the sphere of use (official relations), the form of communication (written and verbal) [22, p. 285], a review of positions is relevant.

Analysis of the recent researches and publications. The official style attracts the attention of the researchers in various aspects [1; 2; 6; 7; 11; 14; 20; 21]. The style began to be studied particularly active by scientists after the declaration of independence of Ukraine [10; 16; 17; 18]. It caused an active functioning of the official style in all life spheres, including in the language of mass media. Considering that the style exists mainly in written form [12, p. 469], it is widely represented in the language of the print media.

The purpose of the article. The research aims to study the most used lexical items of the official style in modern Ukrainian periodicals, to name extra-linguistic factors that caused the entry of these lexical items in the language of the print media, to define their stylistic role.

Main text. The official style in the language of modern Ukrainian periodicals is presented by texts of decrees, laws, orders, instructions, resolutions and others. In most cases, the style is in this form in the official publications of the legislative and executive powers, in particular in newspapers of the Verkhovna Rada of Ukraine – «Voice of Ukraine», the Cabinet of Ministers of Ukraine – «Governmental Courier». The official style is usually presented in the press in a documentary genre [12, p. 469]. For example:

Указ

Президента України

Про внесення зміни до положення про здійснення помилування

Внести до Положення про здійснення помилування, затвердженою Указом Президента України від 19 липня 2005 року № 1118, зміну, включивши в абзаці першому пункту 8 слова «Кабінету Президента України».

Президент України В.Ющенко

м. Київ, 28 вересня 2009 року

№ 768/2009 («Урядовий кур'єр», 1.10.2009).

Постанова

Верховної Ради України

Про призначення Порошенка П.О. Міністром закордонних справ України

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України Верховна Рада України постановляє:

Призначити Порошенка Петра Олексійовича Міністром закордонних справ України.

*Голова Верховної Ради України В. Литвин
м. Київ*

9 жовтня 2009 року

№ 1639-VI («Голос України», 11.10.2009).

The official style is used by party publications, in particular a statement as a documentary genre. In such a way they tell about their political views about the processes in the society. For example: *«Заява Народної партії щодо стабільності і своєчасності пенсійного забезпечення в Україні» («Народна», 27.03.2010).* The documentary genres in the press are in the heads of «Official», «Conferences and meetings», «The decision was made» and others.

Except for some texts of the official style, there are actively used lexical items in the language of Ukrainian press. They are characteristic for the official style. There are a great amount of verbs among them: *гарантувати, наголошувати, відзначати, ухвалювати/ухвалити, прибувати/прибути, розслідувати, призначити, підтверджувати, приймати, розробити, затвердити, зафіксувати, включати, нагороджувати, продемонструвати, порушити, розглядати/розглянути, визначати, регламентувати, проводити/провести, використовувати* etc. In most cases, the verbs mark the steps of the top public officials and various government bodies, institutions, commissions, etc., for example: *«я [Юлія Тимошенко] **гарантую**, що ми перевіримо кожну витрачену копійку, кожен тендер, кожну ліцензію» («Персонал плюс», 6.12.2009); «Президент **наголосив** на необхідності оперативно використати всі важелі для формування парламентської демократичної коаліції» («Урядовий кур'єр», 30.10.2007); «Верховна Рада **ухвалила** закон щодо посилення відповідальності за наругу над державними символами України» («Україна молода», 5.06.2009); «Тимчасовій слідчій комісії **доручили** важливі завдання: **розслідувати** обставини порушення законодавства України та бездіяльності правоохоронних і контролюючих органів» («Україна молода», 20.10.2009); «Пройшла інформація: Порошенко **призначили** Міністром закордонних справ» («Урядовий кур'єр», 30.10.2007); «Довбаня **призначили** заступником Генерального директора*

Національного агентства України з іноземних інвестицій та розвитку» («Газета по-українськи», 1.10.2009); «Працівники при собі матимуть довідку, яка **підтверджує** їх роботу в поліклініці» («Яготинські вісті», 12.01.2010); «Феодосійська міліція **зафіксувала** шість фактів шахрайства, жертвами якого стали працівники торгівлі» («Іменем закону», 12.02.2009); «Показники Держкомстату **продemonстрували** позитивні зрушення в промисловості та будівництві» («Голос України», 12.08.2009); «За фактом вибуху прокуратура **порушила** кримінальну справу» («Вісник Переяславщини», 4.09.2009); «Народні депутати **розглянули** два альтернативні законопроекти» («Гарт», 7.10.2009); «Кабінет міністрів України **затвердив** перелік нафто- та газопереробних підприємств України...» («Урядовий кур'єр», 24.12.2008).

The verbs usually have a direct meaning and mark the processes of approval and validation of various documents, programs, instructions, arrangements, etc. For example: «Конституцію в новій редакції слід **приймати** невідкладно» («Шевченківський вісник», 12.10.2009); «...парламент доручив Кабінету Міністрів у тримісячний термін **розробити** та **затвердити** державну програму створення та відкриття пунктів закупівлі молока...» («Урядовий кур'єр», 23.10.2009); «Поняття соціальної держави **включає** політику держави в системі соціального захисту населення, соціального страхування» («Іменем закону», 12.02.2009); «**Затверджено** генеральний план проведення ремонтних і відновлювальних робіт» («Голос України», 23.08.2009); «У кінці місяця **розглядатимуть** зміст і структуру балансу підприємства» («Київщина Батьківщина», 23.11.2009); «Процедуру сертифікації продукції **визначає** орган зі сертифікації продукції» («Київщина Батьківщина», 23.11.2009); «Банк користувався застарілою інструкцією, яка **регламентує** діяльність інкасаторської служби» («Україна молода», 14.04.2009); «Новий уряд прийшов, щоб **провести** довгоочікувані реальні реформи та **використати** нові можливості для створення сприятливого клімату бізнесу» («Урядовий кур'єр», 5.03.2009).

Some verbs of the official style make the language of periodicals more festive and elevated, for example: «У суботу в

Чигирині урочисто **відзначили** 360-річчя утворення Української козацької держави» («Україна молода», 20.10.2009); «На ювілей рідної харківської школи Леонід Чернівецький **прибув** уже під завісу урочистостей...» («Україна молода», 20.10.2009); «Щороку відзнакою **нагороджують** осіб та організації, які виконують визначну гуманітарну роботу» («День», 2.09.2009).

The speech verbs often give an official coloring in the language of periodicals. The most used lexical items are *заявляти*, *зазначати*, *наголошувати*, which often relate to a disclosure of statements of the officials or official institutions. For example: «Нині загрози зриву президентських виборів немає. Про це на прес-конференції у Чернігові **заявив** Голова Верховної Ради Володимир Литвин» («Голос України», 14.10.2009); «В Україні під фінансової кризи минув, днями **заявила** прем'єр-міністр Юлія Тимошенко» («Голос України», 12.08.2009); «Керівництво японської корпорації **заявило** про готовність взяти участь у будівництві швидкісної залізниці з аеропорту «Бориспіль» до Києва» («Київщина регіональна», 23.03.2009); «Як **зазначає** видання «Бізнес-Ревю», в нинішніх умовах економіка потребує стимулюючих заходів» («День», 26.09.2009); «Валентин Наливайченко **зазначив**, що робота над розсекреченням окремих архівів СБУ ведеться вже три роки» («Україна молода», 28.01.2009); «З першого дня перебування на посаді нинішній губернатор області Олександр Старух **наголосив** на необхідності термінових вирішень питань стосовно лідерства Запорізького регіону» («Іменем закону», 24.09.2009); «Найглибшу точку падіння пройдено і економіка починає рухатися вгору, **наголосив** міністр економіки Богдан Данилишин» («Вісник Переяславщини», 18.08.2009).

More rarely the journalists use the speech verbs, for example: *закликати*, *повідомляти*, *зчитувати*, *поширювати*, *констатувати*, *стверджувати*, *підкреслювати*, *інформувати*, etc. For example: «Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко **закликала** місцеві органи влади розрахуватися з НАК «Нафтогаз» за спожитий газ...» («Голос України», 15.10.2009); «Про економічні показники **повідомила** прем'єр-міністр, відкриваючи засідання Кабінету Міністрів» («Голос України», 15.10.2009); «На

погоджувальній раді лідерів депутатських фракцій та голів парламентських комісій Голова Верховної ради України **зачитав** заяву Міністра внутрішніх справ» («Голос України», 23.10.2009); «Днями недейний простір **поширив** новину щодо проекту держбюджету на 2010 рік...» («Іменем закону», 23.09.2009); «Лідерка БЮТу **констатувала** про рішення фракції» («День», 1.11.2009); «Загальне зниження ціни на євро до кінця року може стати відчутнішим, **стверджують** незалежні експерти» («День», 26.09.2009); «Академік Степан Вовханич **підкреслив**, що в сучасних умовах загострилися дві цивілізаційні тенденції...» («За вільну Україну», 22.03.2007); «Віце-прем'єр, зокрема, **поінформував**, що бельгійські фірми можуть надати Україні суттєву допомогу» («Урядовий кур'єр», 5.03.2008).

The speech verbs give an official status of communication, usually without imaginative and emotional coloring and make journalistic texts more bookish.

The verbs with the suffix **-ся** convey the distinct signs of the official style. The most used of them are: *звертатися*, *скаржитися*, *обиратися*, *передбачатися*, etc. For example: «Усі громадяни зможуть **звертатися** до судів безоплатно» («Шевченківський вісник», 24.11.2009); «Виборець має право **звернутися** з письмовою заявою до дільничної виборчої комісії...» («Яготинські вісті», 12.01.2010); «...люди **скаржаються** на те, що з нинішнім зростанням цін пенсій і зарплат не вистачає навіть на найнеобхідніше» («Яготинські вісті», 12.01.2010); «Депутати всіх рівнів **обираються** за відкритими списками» («Шевченківський вісник», 24.11.2009); «Насамперед **передбачається** здійснення ратифікації нової конституційної угоди Євросоюзу...» («Урядовий кур'єр», 22.11.2009). At the beginning of the XXI century such verbs mostly relate to the electoral process, as well as the resorts of citizens to different authorities, etc.

We fix a number of other verbs that denote actions of the official bodies, groups and officials, etc., for example: *висловлюватися*, *здійснюватися*, *зупинятися*, *займатися*, *зумовлюватися*, *відбуватися*, *застосовуватися*, *завершуватися*, etc. For example: «...міністр **висловився** за зміну методології розрахунку таких макроекономічних показників як ВВП і інфляція» («Персонал плюс»,

6.12.2009); «Фінансування статті частково здійснюватимуться за рахунок перевищення запланових надходжень...» («Персонал плюс», 6.12.2009); «Голова уряду **зупинився** на заходах боротьби з корупцією в судовій сфері» («Урядовий кур'єр», 8.12.2009); «Товариство **займається** розробкою та впровадженням нових інформаційно-освітніх технологій» («Урядовий кур'єр», 5.03.2008); «Операційне обслуговування **зумовлюється** ситуацією, що складається у міжнародній валютній системі» («Урядовий кур'єр», 5.03.2008); «3'їзд об'єднання «Свобода» **відбувається** в скромному актовому залі «Київпроект»» («Свобода», 11.10.2010); «Адміністративні штрафи **застосовуються** до осіб, які вчинили адміністративний проступок» («Урядовий кур'єр», 5.03.2008); «**Завершується** досудове слідство в кримінальній справі, порушеній після нападу на мелітопольське відділення «Ощадбанку»» («Україна молода», 11.06.2009).

Sometimes the verbs with suffix **-ся** are used in legal doublets. Compare: «Щороку ліміти на сміття **поновлюються** та **затверджуються** Київською облдержадміністрацією» («Яготинські вісті», 5.03.2009).

The split predicates, that are typical for the official style, are used in the language of Ukrainian periodicals. For example: «Міністерство економіки **пропонує запровадити** державне регулювання цін на дизельне паливо й бензин» («Іменем закону», 12.11.2009); «Європейська комісія **рекомендує розпочати** з Македонією переговори про вступ до ЄС...» («Україна молода», 16.10.2009); «Органи місцевого самоврядування **рекомендують формувати** виконавські органи» («Шевченківський вісник», 12.10.2009); «Конституційному Суду **доведеться здійснити** правовий аналіз можливості проведення референдуму...» («Персонал плюс», 20.02.2009). Such syntactic constructions are usually used in the reports of meetings, conferences, panels and boards. The words usually convey a neutral meaning, completely without emotional and expressional coloring.

The typical word combinations such as «verb+noun» are often used in the language of newspapers. For example: «**Хочеться привернути увагу** на важливість чіткої організації роботи з призначення житлових субсидій...» («Соціальний захист»,

лютий, 2007); «Недавно Дума одностайно **схвалила закон**, який дає право Дмитрові Медведеву збройними силами захищати громадян Росії на території будь-якої країни» («Літературна Україна», 8.10.2009); «Індія та Китай... **уклали угоду** про спільну роботу над проблемою зміни клімату...» («Урядовий кур'єр», 23.10.2009); «Уряд **ухвалив постанову**, яка дасть змогу вдосконалити порядок нарахування ...щомісячної доплати до пенсії...» («Урядовий кур'єр», 23.10.2009); «Міліція Полтавщини ...готова **надати допомогу** у розкритті злочинів...» («Іменем закону», 23.10.2008); «Щопонеділка губернатор краю **проводить нараду** з представниками силових структур...» («Іменем закону», 23.10.2008); «У місті **починає роботу** група російських офіцерів» («Голос України», 23.07.2009); «Профспілковий комітет відмовився **узгоджувати наказ** керівництва підприємства» («Сіверщина», 4.10.2008); «Поки ми **прийнемо закони**, які так потрібні нашому суспільству, можемо загубити його фундамент – молоду силу держави» («Голос України», 23.08.2009); «У першому читанні **ухвалено законопроекти** з питань власності на землю» («Чернігівський вісник», 8.10.2009); «**Прийнято рішення** першочергово опрацювати списки осіб, які зазнали збитків...» («Урядовий кур'єр», 15.02.2009); «Такий стан книгорозповсюдження не може **задовольнити попит** на українську книжку» («Урядовий кур'єр», 1.03.2009).

The stereotypical principal parts of the sentence make the language of the press more official: *надійшло повідомлення, питання обговорили, система гарантує, розслідування показало, циркуляр передбачає, збори постановили*, etc. For example: «Тривожне **повідомлення надійшло** на пульта Бродівської державної служби охорони близько опівночі» («Україна молода», 28.01.2009); «У Верховній Раді... **обговорили питання** раціонального використання ресурсів...» («Голос України», 14.10.2009); «...державна **система гарантує** і належну зарплатню, і надійний соціальний захист» («Іменем закону», 30.10.2009); «**Розслідування показало**, що в проблему були втягнуті всі викладачі училища» («Гарт», 7.10.2009); «Новий **циркуляр передбачає** низку заходів для наукових працівників» («Україна молода», 14.04.2009); «**Збори постановили: роботу** правління визнати задовільною...» («Яготинські вісті», 5.03.2009).

We distinguish a range of the stereotypical word combinations of the official style «noun+noun». For example: *«Вирішенню завдань сприяє експансія фінансового сектора економіки...»* («Персонал плюс», 11.12.2007); *«У сфері економіки державне регулювання передбачає встановлення загальних правил і порядку господарювання»* («День», 23.09.2009); *«Після отримання заяви банком була проведена конверсія валют...»* («Київщина регіональна», 23.03.2009); *«На виконання доручення Прем'єр-міністра України Ю.В. Тимошенко в управлінні економіки райдержадміністрації організовано постійно діючу телефонну «гарячу лінію»* («Баришівські вісті», 14.10.2009); *«Президент підписав указ про дострокове припинення повноважень Верховної Ради...»* («Голос України», 13.05.2009); *«...після узгодження програми з опозицією документ буде розглянуто в сесійній залі наступного пленарного тижня»* («Україна молода», 14.04.2009); *«...ключовим моментом у вирішенні завдання є встановлення зрозумілих та прозорих правил, здатних сприяти інвестиційному співробітництву»* («Урядовий кур'єр», 3.03.2008).

The word combinations like «noun+adjective» are used more rarely, compare: *«Кадрове питання не потребує попереднього розгляду в комітетах»* («Голос України», 23.10.2009); *«В офіційні дані інфляції народ не вірить»* («День», 11.08.2009).

The complex word combinations even more «neutralize» the journalistic style. Compare: For example: *«За новим рішенням уряду, рідні мають отримати компенсації у розмірі 200 тисяч гривень»* («День», 11.08.2009); *«На засіданні урядового комітету з питань економічної політики під головуванням першого віцепрем'єра О. Турчинова прийнято за основу проект постанови щодо встановлення квот на експорт соняшникової олії...»* («Урядовий кур'єр», 1.03.2008); *«Медіа-профспілка не має брати гранти на свою діяльність і повинна мати постійно діючий виконавчий орган»* («Персонал плюс», 28.02.2008); *«За результатами перевірок разом з фінансовими санкціями та пенею додатково нараховано до бюджетів усіх рівнів майже 42 мільйони гривень податків...»* («Урядовий кур'єр», 11.12.2007); *«За кодексом розпорядники бюджетних коштів здійснюють оплату платежів після отримання товарів, робіт, послуг...»*

(«Баришівські вісті», 17.10.2009); *«Відтак проурядова фракція відкликала **проект постанови про розгляд** антикризової програми уряду»* («Україна молода», 14.04.2009); *«**У прийнятій резолюції** конференції були визначені першочергові напрями розв'язання нагальних проблем»* («Урядовий кур'єр», 22.11.2007). In most cases, such word combinations are characteristic for the official documents, instructions, etc. They make journalism more distinct, logical in presentation and monosemantic in wording.

Set expressions and cliché make the language of the press more stereotyped [12, s. 469], for example: *згідно з, про внесення змін, не пізніше, з метою, рішення щодо*, etc. The researcher S. Y. Yermolenko calls them «officialese» [12, s. 470]. For example: *«**Згідно з** Постановою Кабміну для одержання дотації на гектар посівів потрібен перелік документів...»* («Яготинські вісті», 5.03.2008); *«Набір номерів змінено **згідно з** наказом Міністерства транспорту та зв'язку»* («Урядовий кур'єр», 13.10.2009); *«Президент підписав указ **Про нагородження** працівників культури та мистецтва...»* («Урядовий кур'єр», 14.09.2009); *«У Президента говорили **про відзначення** державними нагородами...»* («Урядовий кур'єр», 10.09.2009); *«**Про внесення змін** до переліку об'єктів, що фінансуються за рахунок коштів стабілізаційного фонду, йшлося на нараді»* («Урядовий кур'єр», 9.09.2009); *«Резиденти... зобов'язані подати до податкового органу декларацію **не пізніше** 60-го календарного дня, що передусь такому виїзду»* («Урядовий кур'єр», 13.03.2008); *«**Рішення щодо** надання підприємствам дозволів на право користування пільгами комісія приймає колегіально»* («Соціальне страхування», травень, 2008); *«Проект закону розроблено **з метою** посилення захисту інтересів інвесторів...»* («Свобода слова», 17.11.2009).

The clauses are usually characteristic for the official publications «Governmental Courier» and «Voice of Ukraine». Different types of clauses, that give journalism a distinct official coloring, are characteristic for these and other official publications, for example: *«На важливості наради наголосила прем'єр, **відкриваючи** засідання»* («Урядовий кур'єр», 10.10.2009); *«**Виступаючи** на зборах, селяни звернули увагу на необхідності призупинення підписання договорів оренди...»* («Яготинські вісті»,

7.02.2009); «Державна податкова адміністрація веде постійну роботу, **спрямовану** на виявлення та попередження фактів корупції...» («Вісник Переяславщини», 24.07.2009); «Штрафні санкції, **передбачені** договором, документально підтверджені...» («Голос Україна», 23.10.2009).

The nouns – the names of documents that actively function in journalism, are typical for the official style, for example: *постанова*, *угода*, *указ*, *наказ*, *договір*, *контракт*, *ліцензія*, *розпорядження*, etc. Compare: «**Постанова** про призначення позачергових виборів Малинського міського голови вступила в дію» («Голос України», 23.08.2010); «Головнокомандувач Військово-морського флоту визнав порушення **угоди**» («Голос України», 23.07.2009); «Уряд видає новий **указ**, і в черговий раз люди страйкують...» («Газета по-українськи», 19.11.2009); «І ніякі союзи, **договори** не можуть змінити деякі протистояння» («Голос України», 23.02.2010); «Компанії можуть укласти **контракт** на своє представництво через фірму» («Голос України», 14.10.2009); «Фірми отримують **ліцензію** на діяльність від урядових структур» («Голос України», 14.10.2009); «Рішенням Конституційного Суду **постанова** була призупинена» («Баришівські вісті», 14.10.2009); «Клієнт банку може отримати **розпорядження** вже через три дні» («Україна молода», 14.04.2009).

The nouns, that name objects, processes from the field of paperwork, jurisdiction, social and international relations, make journalism more official. For example: *засідання*, *рішення*, *правосуддя*, *реєстрація*, *візит*, etc. For example: «У Верховній Раді триває 34-те **засідання** комітету з правових і політичних питань» («Голос України», 14.10.2009); «**Правосуддя** в Україні здійснюється виключно судами» («Баришівські вісті», 17.10.2009); «...потрібно створити інтегровану систему земельного кадастру і **реєстрації** прав власності» («За Українську Україну», 29.10.2009); «Президент вирушить з офіційним **візитом** до Швейцарської Конфедерації» («Голос України», 22.09.2009).

Along with lexical items of the official style, the authors use some colloquial words. For example: a lexical item *свідчення* «to testify in the trial or during questioning; testimony» [5, p. 1107] and a colloquial word *нарден* gives the text a contrast, compare:

«Свідчення у Генпрокуратурі вчора мав дати **«нардеп»** Сергій Терехохін» («Україна молода», 20.10.2009).

Some genres of newspapers are characterized by the high frequency of the use of abstract nouns that end with **-ання**, for example: «Фінансові **зобов'язання** зумовлені договірно-фінансовими документами» («Газета по-українськи», 19.11.2009); «Глобальні інтеграційні процеси вимагають нових підходів до **розв'язання** проблем розвитку сільського господарства» («Урядовий кур'єр», 30.10.2009); «Останніми днями в Україні зі шпальт газет не сходить тема можливого **створення** газового консорціуму» («Персонал плюс», 14.03.2009); «Боротьба з корупцією, **спрощення** звітності та системи сплати податків – головні завдання структури» («Свобода слова», 17.11.2009); «Для **подолання** економічної кризи українцям необхідно тільки дві складові – компетентна влада і сильна політична воля» («Вісник Переяславщини», 24.07.2009); «Юлія Тимошенко звинуватила Рахункову палату в **виконанні** політичного замовлення» («Голос України», 14.10.2009); «**Декларування** доходів неодмінний обов'язок державного службовця» («Київська правда», 19.03.2009); «**Йдеться передусім про вдосконалення** законодавчої бази...» («Урядовий кур'єр», 20.02.2008); «... спеціалісти наголошують про значне **підвищення** стабільності й ліквідності своєї валюти...» («Голос України», 14.10.2009); «Важливу роль у **формуванні** структури відіграв ринок робочої сили» («Урядовий кур'єр», 20.02.2008); «Основою правового **регулювання** оплати праці є тарифна система» («Дзеркало тижня», 24.12.2009); «**Використання** діючих форм власності в корисливих особистих і групових інтересах приховують від органів державного управління» («Урядовий кур'єр», 20.02.2008); «Скасування вексельної форми сплати податку відбулося до **врегулювання** проблем із несвоєчасним відшкодуванням ПДВ» («Дзеркало тижня», 24.12.2009); «...триває **обговорення** ситуації світових ринків на його можливий вплив на українську економіку» («Урядовий кур'єр», 12.10.2009); «Сьогодні досвід головних корпорацій світу переконливо свідчить, що **забезпечення** високої якості – завдання комплексне» («Урядовий кур'єр», 20.02.2008); «Майже в усіх країнах Європи, США і Японії обов'язкова

сертифікація набула значного **поширення...**» («Урядовий кур'єр», 20.02.2008); **«Подання народних депутатів взяли до уваги...»** («Урядовий кур'єр», 20.02.2008); **«Народний депутат направив звернення до голови Федерації профспілок України»** («Голос України», 23.10.2009); **«Екс-депутати вважають, що справжньою причиною їх відкликання стало те, що вони рішуче виступили на сесіях проти розбазарювання сільської землі»** («Сіверщина», 4.10.2009); **«У структурі апарату Міністерства внутрішніх справ діє управління моніторингу дотримання прав людини...»** («Голос України», 23.07.2009); **«Рішення про внесення змін до уточненого списку виборців на виборчій дільниці приймається дільничною виборчою комісією чи органом ведення реєстру скарг громадян»** («Яготинські вісті», 12.01.2010); **«Від 2004 року країна поділена навпіл. Це факт, який не потребує підтвердження»** («Україна молода», 10.06.2009).

There can be several nouns that end with **-ання** in the sentence, for example: **«Важливого значення набуває удосконалення виробничої інфраструктури шляхом впровадження технічних, економічних і організаційних заходів»** («День», 13.10.2009). Such syntactic constructions mostly are without any expressional coloring, and characterized by the highest degree of bookishness. Even the use of the legal doublets do not give texts emotional or imaginative coloring. Compare: **«Причинами виникнення і зростання державного дефіциту є економічна криза, економічна нестабільність»** («Дзеркало тижня», 23.02.2009).

Occasionally, the lexial items that are used mainly in a direct meaning, in the official documents they are used in the figurative meaning or coloring. It usually happens in the party, mass publications in order to question one's actions, promises, etc. For example: **«От, приміром, прем'єр-міністр «забезпечує» аграріїв дешевим пальним, що насправді виявляється дорожчим за те, що пропонують комерційні структури»** («Київщина регіональна», 23.03.2009).

Conclusions. Thus, the words and word combinations, characteristic for the official style, are actively used in the language of modern Ukrainian periodicals. In most cases, the elements of this style are presented by the verbs with a neutral meaning and word

combinations of various types. Sometimes verbal lexical items of the official style form legal doublets. In the language of the print media, the nouns usually name the types of documents and certain social and international processes.

The words of the official style prevail in informative genres, in particular in the reports and official publications. They make journalism more bookish, laconic and release texts from any emotional and expressional coloring. Sometimes lexical items of the official style make the language of periodicals more festive and elevated. The use of lexical items of the official style in figurative meaning is one of a kind phenomenon. The words and word combinations of the official style carry out an informative function in journalism.

References

1. Alkadi Mansur Salekh Abdu. *Dyplomatychnyi pidstyl u strukturi ofitsiino-dilovoho styliu movy*: avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. kand. filol. nauk: spets. 10.02.02 / Alkadi Mansur Salekh Abdu. – Dnipropetrovsk, 1998. – 19 s.
2. Bezuhla O. V. Osoblyvosti syntaksychnykh zasobiv ofitsiino-dilovoho styliu v ukrainskii literaturnii movi / O. V. Bezuhla // *Filolohiia. Metodyka. Pedahohika*. – K., 2002. – S. 9–12.
3. Botvyna N. V. *Dilova ukrainska mova (ofitsiino-dilovyi ta naukovyi styli ukrainskoi movy)* / N. V. Botvyna: Navch. posib. – 3-ie vyd., pererob. i dopov. – K.: ArtEk, 2001. – 275 s.
4. Botvyna N. V. *Ofitsiino-dilovyi ta naukovyi styli ukrainskoi movy* / N. V. Botvyna: Navch. posib. – K.: ArtEk, 1998. – 261 s.
5. *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* / [uklad. i holov. red. V. T. Busel]. – K.: VTF «Perun», 2002. – 1440 s.
6. Horbachuk D. V. *Diieslivno-imenni spoluchennia sliv u tekstakh ofitsiino-dilovoho styliu* / D. V. Horbachuk // *Problemy ukrainskoi movy ta metodyky*. – Sloviansk, 1997. – S. 76–81.
7. Horbachuk D. *Do pytannia semantychnoi i strukturnoi kharakterystyky stiikykh spoluchen sliv ofitsiino-dilovoho styliu* / D. Horbachuk // *Poltavskyi derzh. ped. un-t im. V. H. Korolenka. Zbirnyk naukovykh prats. Ser. «Filolohichni nauky»*. – Poltava, 2000. – Vyp. 4–5. – S. 94–109.
8. Horbachuk D. V. *Pryimennykovi konstruktsii u tekstakh ofitsiino-dilovoho styliu* / D. V. Horbachuk // *Problemy ukrainskoi movy ta metodyky*. – Sloviansk, 1997. – S. 50–59.

9. Horbachuk D. Usna i pysemna formy ofitsiino-dilovoho styliu / D. Horbachuk // Poltavskyi pedinstytut im. V. H. Korolenka. Visnyk. Ser. Filolohichni nauky. – Poltava, 1998. – Vyp. 1. – S. 209–213.

10. Dmytrenko M. Y. Dilove spilkuvannia iak fenomen sotsialnoi diisnosti: avtoref. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filos. nauk: spets. 09.00.03. / M. Y. Dmytrenko. – Kharkiv, 2005. – 19 s.

11. Dotsenko O. L. Osoblyvosti realizatsii zasobamy movy imperatyvnoi funktsii tekstiv zakonodavchoho pidstyliu ofitsiino-dilovoho styliu / O. L. Dotsenko // Systema i struktura skhidnoslovianskykh mov: suchasni tendentsii rozvytku skhidnoslovianskykh mov. – K., 2003. – S. 276–283.

12. Yermolenko S. Y. Ofitsiino-dilovyi styl / S. Y. Yermolenko // Ukrainska mova: Entsyklopediia / [Redkol.: Rusanivskyi V. M. (spivholova), Taranenko O. O. (spivholova), Ziabliuk M. P. ta in]. – 3-ie vyd., zi zminamy i dop. – K.: Vyd-vo «Ukr. entsykl.» im. M. P. Bazhana, 2007. – S. 469–470.

13. Koval A. P. Kultura dilovoho movlennia / A. P. Koval. – K., 1982. – 295 s.

14. Palamar L. Hramatychna orhanizatsiia movnykh odynts ofitsiino-dilovoho styliu / Larysa Palamar // Kyivskyi nats. un-t im. T. Shevchenka. Visnyk. Seriia: Literaturoznavstvo. Movoznavstvo. Folklorystyka. – K., 2001. – Vyp. 11. — S. 56–59.

15. Praktykum zi stylistyky ukrainskoi movy: naukovyi i ofitsiino-dilovyi styli: Navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl. / Svitlychna Y. I., Berestova A. A., Tsviashko Y. O. ta in.; Nats. far mats. akad. Ukrainy. – Kharkiv: Zoloti storinky, 2002. – 255 s.

16. Sushko O. Zhanrova risnomanitnist frazeolohizmiv ofitsiino-dilovoho styliu ukrainskoi movy / O. Sushko // Mova ta istoriia. – K., 2003. – Vyp. 66. – S. 11–14.

17. Sushko O. I. Frazeolohiia ofitsiino-dilovoho styliu ukrainskoi movy (na materialy dokumentiv pershoi polovyny XX stolittia): avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk: 10.02.01 / O. I. Sushko. – K., 2007. – 19 s.

18. Sushko O. Frazeolohizmy ofitsiino-dilovoho styliu u sluzhbovykh dokumentakh Halychyny v pershii polovyni XX stolittia / O. Sushko // Mova ta istoriia. – K., 2005. – Vyp. 74: Mova, mifopoetyka ta symbolika. – S. 46–49.

19. Suchasna ukrainska literaturna mova: Stylistyka / Za zah. redaktsiieiu akad. I. K. Bilodida. – K.: Nauk. dumka, 1983. – 588 s.

20. Tymenko L. O. Rozvytok leksyky ofitsiino-dilovoho styliu ukrainskoi movy na pochatku XX st. (1917–1933 rr.): avtoref. dys. na

zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk: 10.02.01. / L. O. Tymenko. – K., 2007. – 20 s.

21. Tymenko L. O. Utvorennia arkhazmiv i neolohizmiv u leksytsi ofitsiino-dilovoho styliu v period z berezhnia 1917 do pochatku 1930-kh rr. L. O. Tymenko // *Onomastyka i apeliatyvy*. – Dnipropetrovsk, 2000. – Vyp. 12. – S. 135–142.

22. Tsymrykovych P. Zmist i obsiah poniattia ofitsiino-dilovoho styliu ukrainskoi ta slovatskoi mov / P. Tsymrykovych // *Ukrainska terminolohiia i suchasnist*. – K., 2001. – Vyp. 4. – S. 283–286.

DATA ABOUT AUTHOR

Navalna Maryna I., Doctor of Philological Sciences, Professor, Department of Document Science

State Higher Educational Institution «Pereiaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical University»

4 Naberezhna Street, app. 3, Pereiaslav-Khmelnytskyi, Kyiv region, Ukraine, 08404

e-mail: navalna@rambler.ru

ДАНІ ПРО АВТОРА

Навальна Марина Іванівна, доктор філологічних наук, професор кафедри документознавства

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

вул. Набережна, б. 4, кв. 3, м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл., Україна 08404

e-mail: navalna@rambler.ru

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Навальная Марина Ивановна, доктор филологических наук, профессор кафедры документоведения.

ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды»

ул. Набережная, д. 4, кв. 3, г. Переяслав-Хмельницкий, Киевская обл., Украина 08404

e-mail: navalna@rambler.ru